

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ประเทศไทยได้ให้ความสำคัญต่อการปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างจริงจังมาตั้งแต่การเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475 และต่อมาได้เน้นความสำคัญของการปกครองส่วนท้องถิ่น ด้วยการระบุไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 และพระราชบัญญัติแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 โดยได้บัญญัติให้มีการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและถ่ายโอนภารกิจส่วนกลางไปสู่ท้องถิ่นมากยิ่งขึ้น (สกนธ์ วรรณวิวัฒนา. 2551 : 12-13)

การวางแผนเป็นปัจจัยสำคัญอย่างยิ่ง เปรียบเสมือน สะพานเชื่อม โยง จากปัจจุบัน สู่อนาคต ทำให้ทราบถึงศักยภาพของปัญหาและโอกาสที่ปัญหาเหล่านั้นจะเกิดขึ้น เพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขกระบวนการ การตัดสินใจภายในองค์กร การวางแผนเป็นเครื่องมือของการแก้ไขปัญหาต่างๆ เพราะจะเอื้อให้มีการแก้ไขปัญหาอย่างตรงจุดและเป็นระบบมากที่สุด ซึ่งปัญหาเล็กๆ อาจจะได้รับการแก้ไขในทันที ส่วนปัญหาที่ใหญ่ และมีความสำคัญจะต้องมีการวางแผนอย่างรอบคอบ นอกจากนี้การวางแผนยังสามารถสนองตอบความต้องการของมนุษย์ได้ แม้ว่าความต้องการของมนุษย์ไม่มีที่สิ้นสุด แต่การวางแผนเป็นวิธีที่จะทำให้ความต้องการได้รับการตอบสนองในเวลาที่รวดเร็ว และประหยัด ทั้งนี้ โยบายหรือคำสั่งที่ผู้บังคับบัญชา กำหนดให้มีการวางแผน ผู้วางแผนจะต้องมีการทำความเข้าใจในนโยบายหรือคำสั่งนั้นๆ ก่อนจะดำเนินการวางแผน เพราะอาจจะมีข้อมูลหรือมูลเหตุที่ผู้วางแผนอาจจะไม่ทราบหรือไม่เข้าใจการบริหารกิจการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะเกิดผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพได้นั้น นอกจากการวางแผนที่ดีแล้ว จะต้องให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการปกครองเพื่อสนองตอบความต้องการหรือแก้ไขปัญหาด้วยตนเอง และควบคุมติดตามการบริหารงานของเจ้าหน้าที่ให้เป็นไปตามเจตนารมณ์แล้ว องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังมีความจำเป็นต้องดำเนินการจัดหารายได้ กำหนดรายจ่าย มีความสามารถในการจัดทำงบประมาณ การปกครองส่วนท้องถิ่นไม่ว่าจะเป็นรูปแบบใด ต่างก็ไม่ประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์มากนัก จึงเป็นที่น่าสนใจ สาเหตุของการพัฒนาองค์กร

ปกครองส่วนท้องถิ่นที่ก้าวหน้าไปได้หน้านั้น อาจมีหลายสาเหตุ เช่น ขาดการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตรวจสอบการทำงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประชาชนขาดความรู้และขาดจิตสำนึกต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตย การที่ส่วนกลางไม่ให้การสนับสนุนส่งเสริมการปกครองในรูปแบบนี้อย่างเต็มที่ อาจเป็นเพราะการหวงอำนาจ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเองไม่สามารถพัฒนาตนเองได้เท่าที่ควร และหนึ่งในปัญหาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ยังเป็นปัญหาส่วนใหญ่ คือ ปัญหาด้านการคลังการงบประมาณ (โกวิทย์ พวงงาม. 2550 : 11-14, 257-265)

แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาราชการบริหารส่วนตำบลเป็นแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมขององค์การบริหารส่วนตำบลที่กำหนดยุทธศาสตร์ และแนวทางการพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งแสดงถึงวิสัยทัศน์ พันธกิจ จุดมุ่งหมาย เพื่อการพัฒนาในอนาคตโดยสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนพัฒนาจังหวัด แผนพัฒนาอำเภอ และนโยบายในการพัฒนาตำบล การวางแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาราชการบริหารส่วนตำบลจึงเป็นกระบวนการกำหนดทิศทางในอนาคตขององค์การบริหารส่วนตำบล โดยกำหนดสภาพการณ์ที่ต้องการบรรลุและแนวทางในการบรรลุบนพื้นฐานของการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลอย่างรอบด้านและเป็นระบบ ทั้งนี้จะต้องสอดคล้องกับศักยภาพของท้องถิ่น และปัญหา/ความต้องการของประชาชน ในท้องถิ่นด้วย

การวางแผนยุทธศาสตร์การพัฒนามีความสำคัญต่อองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นอย่างยิ่ง ทั้งนี้เนื่องจากแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาเป็นแผนพัฒนาที่มุ่งไปสู่สภาพการณ์ที่ต้องการให้เกิดขึ้นในอนาคต เป็นกรอบในการกำหนดทิศทางการพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลให้มุ่งไปสู่สภาพการณ์อันพึงประสงค์ได้อย่างเท่าทันการเปลี่ยนแปลง โดยสามารถจัดสรรทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด ได้อย่างมีประสิทธิภาพ การจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาราชการบริหารส่วนตำบลให้มุ่งไปสู่สภาพการณ์อันพึงประสงค์ได้อย่างเท่าทันการเปลี่ยนแปลง จึงเป็นการกำหนดทิศทางการพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ต้องกำหนดถึงสภาพการณ์ที่ต้องการจะบรรลุ และแนวทางในการที่จะกำหนดให้บรรลุถึงสภาพการณ์นั้น การจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาราชการบริหารส่วนตำบลที่ดีจะต้องตั้งอยู่บนพื้นฐานของการรวบรวมและการวิเคราะห์ข้อมูล อย่างรอบด้านและเป็นระบบ ทั้งนี้เพื่อให้แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาราชการบริหารส่วนท้องถิ่นสามารถนำไปสู่การแก้ไขปัญหาและสนองตอบความต้องการของประชาชน ให้ท้องถิ่นได้อย่างแท้จริง (องค์การบริหารส่วนตำบลแม่เมาะ. 2554 : 1-2)

องค์การบริหารส่วนตำบลโนนสง่า อำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีพื้นที่ความรับผิดชอบประมาณ 32.09 ตารางกิโลเมตร มีประชากร

ทั้งสิ้น 3,446 คน 739 ครัวเรือน ประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม องค์การบริหารส่วนตำบลโนนสง่า ได้ดำเนินงานตามแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา 5 ด้าน ได้แก่ ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านเศรษฐกิจ ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านสังคมและส่งเสริมคุณภาพชีวิต ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐาน ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และยุทธศาสตร์การพัฒนากองเมืองและการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี และที่ผ่านมามีการดำเนินงานตามแผนดังกล่าว พบว่า โครงสร้างพื้นฐานยังต้องได้รับการพัฒนาอย่างมาก ประชาชนยังมีรายได้ต่อครัวเรือนที่ค่อนข้างต่ำ ขาดทักษะในการประกอบอาชีพ มีการว่างงานตามฤดูกาล เยาวชนส่วนหนึ่งคิดยาเสพติด เด็กและผู้สูงอายุยังต้องการดูแลมากขึ้น สุขภาพอนามัยของประชาชนยังต้องการพัฒนา การให้บริการด้านสาธารณสุขปโภคและสาธารณสุขการยังไม่ทั่วถึงและเพียงพอ การดำเนินงานในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ขาดการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นเท่าที่ควร (องค์การบริหารส่วนตำบลโนนสง่า. 2553 : 3, 11)

ผู้วิจัยในฐานะเป็นพนักงานส่วนตำบล ขององค์การบริหารส่วนตำบลโนนสง่า มีภาระหน้าที่โดยตรงในการดำเนินงานตามแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลโนนสง่า และจากผลการดำเนินงานดังกล่าว จึงทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาความคิดเห็นของประชาชนหมู่บ้านต่อการดำเนินงานตามแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลโนนสง่า เพื่อจะได้นำผลการศึกษาไปใช้ในการปรับปรุงการดำเนินงานตามแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น และสนองตอบความต้องการของประชาชนได้มากขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นของประชาชนหมู่บ้านต่อการดำเนินงานตามแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลโนนสง่า อำเภอปทุมรัตต์ จังหวัดร้อยเอ็ด
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนหมู่บ้านต่อการดำเนินงานตามแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลโนนสง่า อำเภอปทุมรัตต์ จังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตาม เพศ อายุ และหมู่บ้านที่อาศัยอยู่
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะของประชาชนหมู่บ้านต่อการดำเนินงานตามแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลโนนสง่า อำเภอปทุมรัตต์ จังหวัดร้อยเอ็ด

สมมุติฐานการวิจัย

1. ความคิดเห็นของประชาชนต่อการดำเนินงานตามแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลโนนสง่า อำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด อยู่ในระดับดี
2. ประชาชนหมู่บ้านที่มี เพศ อายุ และหมู่บ้านที่อาศัยอยู่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานตามแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลโนนสง่า อำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด แตกต่างกัน

ขอบเขตการวิจัย

1. ด้านเนื้อหา

การศึกษาครั้งนี้ เป็นการศึกษาความคิดเห็นของประชาชนหมู่บ้านต่อการดำเนินงานตามแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลโนนสง่า อำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 5 ด้าน ได้แก่ (องค์การบริหารส่วนตำบลโนนสง่า. 2553 : 11

- 1.1 ด้านการพัฒนาเศรษฐกิจ
- 1.2 ด้านการพัฒนาสังคมและส่งเสริมคุณภาพชีวิต
- 1.3 ด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน
- 1.4 ด้านการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- 1.5 ด้านการพัฒนาการเมืองและการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ประชาชนหมู่บ้านในเขตตำบลโนนสง่า อำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 6 หมู่บ้าน รวมทั้งหมด 90 คน (องค์การบริหารส่วนตำบลโนนสง่า. 2555 : 6) โดยผู้วิจัยเก็บข้อมูลจากประชากรกลุ่มตัวอย่าง จำแนกออกเป็น

2 แหล่งข้อมูล คือ

2.1 แหล่งข้อมูลเชิงปริมาณ ได้แก่ ประชาชนหมู่บ้านในเขตตำบลโนนสง่า อำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 6 หมู่บ้าน รวมทั้งหมด 90 คน ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้ประชากรทั้งหมดเป็นกลุ่มตัวอย่าง

2.2 แหล่งข้อมูลเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยได้กำหนดผู้ให้สัมภาษณ์ ได้แก่ ตัวแทน
 ประชาคมหมู่บ้านในเขตตำบลโนนสง่า อำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 6 หมู่บ้าน
 หมู่บ้านละ 2 คน รวมทั้งหมด 12 คน

3. ระยะเวลาในการศึกษา

ระยะเวลาในการศึกษาระหว่างวันที่ 1-31 สิงหาคม 2555

4. ตัวแปร

4.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามแบ่ง เป็นจำแนก
 ตาม เพศ อายุ และหมู่บ้านที่อาศัยอยู่ของผู้ตอบแบบสอบถาม

4.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ความคิดเห็นของประชาคมหมู่บ้านต่อการดำเนินงานตาม
 แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลโนนสง่า อำเภอปทุมรัตน์ จังหวัด
 ร้อยเอ็ด จำนวน 5 ด้าน ได้แก่

4.2.1 ด้านการพัฒนาเศรษฐกิจ

4.2.2 ด้านการพัฒนาสังคมและส่งเสริมคุณภาพชีวิต

4.2.3 ด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน

4.2.4 ด้านการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

4.2.5 ด้านการพัฒนาการเมืองและการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี

นิยามศัพท์เฉพาะ

ความคิดเห็น หมายถึง ความเชื่อ ความคิด ความเข้าใจเฉพาะบุคคล ที่แสดงออกโดย
 การพูดหรือการเขียนโดยอาศัยพื้นฐานความรู้ประสบการณ์ สภาพแวดล้อม และข้อมูลข่าวสารที่ตน
 มีอยู่ ในการศึกษาครั้งนี้ หมายถึง ความคิดเห็นของประชาคมหมู่บ้านในเขตตำบล โนนสง่า
 อำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด

ประชาคมหมู่บ้าน หมายถึง องค์กรเบญจภาคี คือ ภาคี 5 ฝ่าย 1) ภาควิชาการ
 2) ภาคราชการ 3) ภาคประชาสังคม 4) ภาคเอกชน และ 5) ภาคประชาชน มาร่วมกันพัฒนา
 หมู่บ้าน ตามความต้องการของชุมชน ซึ่งเป็นผู้รู้ปัญหา และเสนอปัญหา พร้อมทั้งร่วมกัน
 แก้ปัญหา ในการศึกษาครั้งนี้ หมายถึง ตัวแทนประชาคมหมู่บ้านที่อาศัยอยู่ในเขตตำบล
 โนนสง่าอำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด

คุณภาพชีวิต หมายถึง สภาพแวดล้อมของชีวิตที่สมดุลกันทั้งด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมือง สิ่งแวดล้อม ตลอดจนทั้งศาสนา วัฒนธรรม ประเพณี และค่านิยมในสังคมที่ทำให้สมาชิกในชุมชนอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ในครั้งนี้ศึกษา หมายถึง คุณภาพชีวิตของประชาชน ในเขตตำบล โนนสง่า อำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด

องค์การบริหารส่วนตำบล หมายถึง องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบหนึ่ง ที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 ใน การศึกษาครั้งนี้หมายถึง องค์การบริหารส่วนตำบล โนนสง่า อำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด

การดำเนินงานตามแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา หมายถึง การดำเนินงานตามแผน ยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนใน เขตตำบล โนนสง่า อำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด ดังนี้

1. ด้านการพัฒนาเศรษฐกิจ หมายถึง การดำเนินงานด้านเศรษฐกิจ ดังนี้ พัฒนา ส่งเสริมอาชีพ ด้านการเกษตรกรรมบนพื้นฐานเศรษฐกิจพอเพียง พัฒนาฝีมือแรงงาน ให้ได้ มาตรฐาน ส่งเสริมสนับสนุน ระบบสหกรณ์และการรวมกลุ่ม จัดหาแหล่งน้ำเพื่อเกษตรกรรม อย่างพอเพียง พัฒนาการผลิตข้าวหอมมะลิ สนับสนุน พันธุ์พืช พันธุ์สัตว์

2. ด้านการพัฒนาสังคมและส่งเสริมคุณภาพชีวิต หมายถึง การดำเนินงาน ด้านสังคมและส่งเสริมคุณภาพชีวิต ดังนี้ สนับสนุน ส่งเสริม เด็ก สตรี เยาวชน ผู้สูงอายุ คนพิการ ผู้ด้อยโอกาสทางสังคม และผู้ประสบภัยพิบัติต่าง ๆ ส่งเสริมให้ประชาคมทุกระดับ ได้รับการศึกษาเรียนรู้ รับรู้ข้อมูลข่าวสาร และส่งเสริมให้ประชาคมมีคุณธรรมจริยธรรม ให้บริการด้านสาธารณสุข พัฒนาศูนย์สาธารณสุขมูลฐานชุมชน ให้มีประสิทธิภาพให้ความรู้ และสร้างจิตสำนึกในการรักษาสุขภาพป้องกันโรคต่าง ๆ ปรับปรุงสถานที่สำหรับการกีฬา สถานที่พักผ่อนหย่อนใจ อนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม ภูมิปัญญา ซึ่งเป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่นให้คง อยู่สืบไป

3. ด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน หมายถึง การดำเนินงานด้าน โครงสร้าง พื้นฐาน ดังนี้ ก่อสร้าง ปรับปรุง บำรุงรักษาถนน ท่อระบายน้ำ คัดตั้ง และซ่อมแซม ระบบ ไฟฟ้าสาธารณะ บำรุงรักษาระบบประปาหมู่บ้าน พัฒนาเส้นทางคมนาคม และระบบจราจร

4. ด้านการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม หมายถึง การดำเนินงาน ที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ดังนี้ สนับสนุนให้มีการฟื้นฟูและอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในเชิงบูรณาการ การกำจัดขยะมูลฝอย น้ำเสีย มลพิษและ สิ่งปฏิกูลอื่น ๆ

5. ด้านการพัฒนาการเมืองและการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี หมายถึง การดำเนินงานด้านการเมืองและการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี ดังนี้ พัฒนาบุคลากรในองค์กร ผู้นำชุมชน ประชาคมตำบล ผู้นำหมู่บ้าน อสม. ฯลฯ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาคม ปรับปรุงเครื่องมือ เครื่องใช้ และสถานที่ปฏิบัติงาน ดำเนินงานตามนโยบายของรัฐบาล

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ผลที่ได้จากการศึกษาสามารถใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุงการดำเนินงานตามแผน ยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล โนนสง่า อำเภอปทุมรัตต์ จังหวัดร้อยเอ็ด ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นต่อไป และหน่วยงานอื่น ๆ ที่สนใจสามารถนำไปใช้ปรับปรุงการดำเนินงานในหน่วยงานได้

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY